

مقدمه‌ای بر انتخاب عمومی

نویسنده: ایمون باتلر

مترجم: بردیا کرشناسی

Public Choice- A primer

سرشناسه	باتلر، ایمون، ۱۹۵۲ - ف
عنوان و پدیدآور	مقدمه‌ای بر انتخاب عمومی / نویسنده ایمون باتلر؛ مترجم بردیا گرشاسبی؛ ویراستار سمیه شریعتی‌راد.
مشخصات نشر	تهران: سارگل، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۱۳۶ ص.
شابک	978-964-5890-92-4
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Public Choice- A primer, 2012
یادداشت	واژه‌نامه.
موضوع	انتخاب اجتماعی
موضوع	اقتصاد-- جنبه‌های سیاسی
شماره افزوده	گرشاسبی، حسین، ۱۳۴۴ -، مترجم
شماره افزوده	شریعتی راد، سمیه، ۱۳۵۹ -، ویراستار
رده‌بندی دنگره	HB۸۴۶/۸/ب۲م۷ ۱۳۹۱
رده‌بندی دیویی	۳۰۲/۱۳۰۱
شماره کتابفهرسی ملی	۲۸۲۷۳۱۵

حق هر گونه چاپ و تکثیر (به هر طریق ممکن) برای نشر سارگل محفوظ است.

نام کتاب	مقدمه‌ای بر انتخاب عمومی
نویسنده	ایمون باتلر
مترجم	بردیا گرشاسبی
ویراستار	سمیه شریعتی‌راد
ناشر	سارگل
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۱
تیراژ	۵۰۰
شابک	۹۶۴-۹۶۴-۵۸۹۰-۹۲-۴
قیمت	۸,۰۰۰ تومان

نشر سارگل: تهران - میدان فاطمی - خیابان یکم - پلاک ۱۴ - طبقه پنجم

تلفن: ۸۸۹۵۴۰۴۱ - ۸۸۹۸۳۳۲۴ نمابر: ۸۸۹۵۰۴۷۵

www.goto847.ir

۷	درباره نویسنده
۹	پیشگفتار
۱۳	خلاصه

۱- «انتخاب عمومی» چیست؟

۱۵	دلیل استفاده از اقتصاد در این رهیافت چیست؟
۱۶	به کار بستن اقتصاد در سیاست
۱۸	به چالش کشیدن طرز فکر مرسوم توسط تنوری «انتخاب عمومی»
۲۰	منافع خصوصی یا عمومی؟
۲۲	منطق محاسبه رأی گیری
۲۳	اقدام برای کسب آرا
۲۴	قدرت «انتخاب عمومی»

۲- «انتخاب عمومی» - بیوگرافی

۲۵	پیشروان «انتخاب عمومی» مدرن
۲۶	متفکران نظریه «انتخاب عمومی» در دوران مدرن
۲۷	جمیز بیوکین و گوردون تالاک
۲۹	مدارس و جوایز
۳۰	قدرت گروه‌های ذینفع
۳۱	دیوان سالاری و مقررات
۳۲	بازنگری‌های اخیر
۳۳	رهیافت‌های تازه

۳- چه کسی نیاز به دولت دارد؟

۳۷	هزینه‌های تصمیم‌گیری
۳۹	یافتن تعادل
۴۰	ناکامی دولت
۴۱	تقسیم‌ناپذیری کالاهای عمومی
۴۲	

- ۴۴ فشار برای گسترش دولت
۴۵ فقدان رابطه مستقیم بین گزینش و نتیجه

۴- چگونگی پیروز شدن در انتخابات

- ۴۷ پارادوکس‌های رأی‌گیری در عمل
۴۹ دیگر سیستم‌های انتخاباتی
۵۰ ناآگاهی عقلانی
۵۲ انگیزه رأی
۵۳ رانش به سمت میانه
۵۵ افسانه رأی‌دهنده عقلانی

۵- استبداد اقلیت‌ها

- ۵۷ منافع متمرکز و منافع پراکنده
۵۹ سیاست گروه‌های ذینفع
۶۰ مشکلات سازمانی
۶۱ ائتلاف‌سازی
۶۳ رفتار ائتلاف‌ها
۶۴ از ائتلاف تا تجارت رأی

۶- بازاری برای آرا: همیاری در رأی دادن (یا تجارت رأی)

- ۶۷ همیاری ضمنی و همیاری آشکار در رأی دادن
۶۸ استیلای همیاری در رأی
۷۰ همیاری در رأی در حوزه قانون‌گذاری
۷۱ تأثیرات همیاری در رأی
۷۳ دیگر مشکلات همیاری در رأی
۷۴ محدودسازی همیاری در رأی

۷- سودهای سیاسی: رانت‌جویی

- ۷۷ وسوسه رانت‌جویی
۷۸ هزینه‌ها و تحریف‌ها
۸۰ برآورد هزینه
۸۲ هزینه‌های سیاسی

۸- موعـد پرداخت برای سیاستمداران

۸۵	قانون گذاران و ما
۸۵	درآمد سیاسی سیاستمداران
۸۷	خطرات انگیزه رأی
۸۸	مهار کردن رهبران
۸۹	

۹- برانگیختن دیوان سالاران

۹۳	مقامات و بودجه‌ها
۹۵	منابع قدرت دیوان سالاران
۹۶	مهار کردن دیوان سالاری
۹۸	پرسش‌های اخیر
۹۹	

۱۰- نقش قوانین اساسی

۱۰۱	هزینه‌های تصمیم‌گیری
۱۰۲	محتوای یک قانون اساسی
۱۰۴	قانون اساسی مالیاتی جیمز بیوکنن
۱۰۵	فدرالیسم
۱۰۷	مشکلات و مبانی
۱۰۹	

۱۱- دستاوردها و مشکلات

۱۱۱	برخی دستاوردها
۱۱۱	موضوع نفع شخصی
۱۱۲	مشکلات مربوط به قانون اساسی
۱۱۴	آیا نظریه «انتخاب عمومی» هم منفعت شخصی خودش را دارد؟
۱۱۶	

۱۲- افق‌های کنونی و آینده

۱۱۹	بازنگری در ایده‌های قدیمی
۱۲۱	مباحث نسل دومی
۱۲۳	مرزهای نسل سوم
۱۲۴	نظریه بازی
۱۲۵	پتانسیل آینده
۱۲۷	
۱۲۹	فرهنگ واژگان و اصطلاحات
۱۳۳	جدول زمانی «انتخاب عمومی»

First published in Great Britain in 2012 by The Institute of Economic Affairs
2 Lord North Street, Westminster, London SW1P 3LB in association with Profile Books Ltd

Copyright © The Institute of Economic Affairs 2012

The moral right of the author has been asserted. All rights reserved. Without limiting the rights under copyright reserved above, no part of this publication may be reproduced, stored or introduced into a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means (electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise), without the prior written permission of both the copyright owner and the publisher of this book.

A CIP catalogue record for this book is available from the British Library.

ISBN 978 0 255 36650 2

eISBN 978 0 255 36677 9

Many IEA publications are translated into languages other than English or are reprinted. Permission to translate or to reprint should be sought from the Director General at the address above.

Typeset in Stone by MacGuru Ltd

info@macguru.org.uk

Printed and bound in Britain by Hobbs the Printer

iea

Institute of
Economic Affairs

23 July, 2012

To Whom It May Concern,

I hereby give Bardia Garshabi permission to translate into Farsi and publish in Iran the publication listed below.

Butler, E. (2012) *Public Choice - A Primer*. Institute of Economic Affairs: London.

Yours sincerely,

Professor Philip Booth
Editorial & Programme Director

درباره نویسنده

«ایمون باتلر» مدیریت «مؤسسه آدام اسمیت»^۱ را برعهده دارد که اندیشکده‌ای پیش‌تاز در ارائه خط‌مشی است. باتلر مدارک دانشگاهی در رشته‌های اقتصاد، فلسفه، و روان‌شناسی دارد و دکترای خود را در سال ۱۹۷۸ از دانشگاه «سنت اندروز» اسکاتلند دریافت کرده است. وی در طی دهه ۱۹۷۰ برای مجلس نمایندگان در کنگره آمریکا کار می‌کرد و پیش از بازگشت به انگلستان و تأسیس مؤسسه آدام اسمیت، در «کالج هیلسدیل» در میشیگان به تدریس فلسفه اشتغال داشت.

ایمون باتلر کتاب‌های متعددی در باره اقتصاددانان پیشرو مانند «میلتون فریدمن»، «فردریک هایک»، و «لودویگ فن میزس»، و نیز مقدمه‌ای بر «مکتب اتریشی در اقتصاد» نوشته است. وی برای «مؤسسه امور اقتصادی» نیز مقدمه‌هایی بر آدام اسمیت و لودویگ فن میزس نوشته است. باتلر یکی از نویسندگان «تاریخچه‌ای از نظارت‌های قیمت و دستمزد»، و همچنین مجموعه کتاب‌هایی در مورد «ضرب هوش» بوده است. از جمله آثار معروف و اخیر او می‌توان به «بهترین کتاب در باب بازار»^۲، «وضعیت پوسیده بریتانیا»^۳ (عنوان این کتاب با زیرکی به گونه‌ای انتخاب شده که می‌توان آن را به این صورت نیز تعبیر کرد: «کشور پوسیده بریتانیا»- مترجم)، و «بیایه جایگزین»^۴ اشاره کرد که توجهات فراوانی را جلب کرده است. ایمون باتلر به طور مستمر با نشریات و رسانه‌ها همکاری دارد.

نظرات مطرح شده در این تک‌نگاری، همانند دیگر آثار منتشر شده از سوی «مؤسسه امور اقتصادی»، صرفاً نظرات نویسندگان است و نظر مؤسسه (که هیچ نظر رسمی و تشکیلاتی

1 . Adam Smith Institute

2 . The Best Book on the Market

3 . The Rotten State of Britain

4 . The Alternative Manifesto

ندارد). یا هیئت امنای مؤسسه، یا اعضای انجمن مشاورین آکادمیک، یا کارکنان عالی رتبه
این مؤسسه محسوب نمی گردد.

www.ketab.ir

در هفته اخیر نخست وزیر بریتانیا دو فقره اظهارات عمده داشته و در هر دو مورد به بیان این نظر پرداخته که ششاسایی و تصحیح ناکامی بازار بر عهده دولت است. چندین نقد مهم به یک چنین رهیافتی به دولت وجود دارد. نقد مکتب اتریشی به این رهیافت استدلال می‌کند که بازار فرایندی از رقابت است و اگر رقابت کامل وجود نداشته باشد، ما قادر به دانستن نتیجه‌ای که قرار است در صورت وجود این رقابت پدید بیاید نخواهیم بود. بنابراین، دولت قادر به تصحیح ناکامی بازار نیست بلکه فقط می‌تواند موانعی را که خود در مسیر فرایند رقابتی برپا داشته از میان بردارد در جایی که پدیداری ناکامی بازار ناشی از عوامل بیرونی دانسته شود، می‌توان استدلال کرد که ما برای پی بردن به ارزش آن عوامل بیرونی برای مردمی که از آن‌ها متأثر شده‌اند نیاز به یک بازار داریم. در توان دولت نیست که بخواهد به سادگی در مورد این ارزش حدس و پیش‌بینی داشته باشد.

شاید ساده‌ترین نقد به لحاظ درک مفهومی، نقدی است که از سوی مکتب «انتخاب عمومی» ارائه می‌گردد. اقتصاد «انتخاب عمومی» در یکی از سطوح خود خواستار آن است که ما در باره رفتارهای انسانی در حوزه سیاست امور را همان گونه فرض بگیریم که در هنگام تحلیل بازارها فرض می‌گیریم. به طور مثال، این گونه فرض کنیم که اگر صاحبان انحصارات (که به دنبال منفعت شخصی هستند) سعی در بیشینه‌سازی سودشان نمی‌داشتند، مقوله انحصارات به مشکلاتی که در کتاب‌های آموزش اقتصاد به آن‌ها اشاره شده منجر نمی‌شد؛ برون‌داد دی‌اکسید کربن تا این اندازه موجب نگرانی ما نمی‌شد اگر مصرف‌کنندگان، با هر سطح درآمدی، سعی در بیشینه‌سازی مصرفشان نمی‌داشتند؛ ناکامی‌های بانک‌ها موجب نگرانی ما نمی‌شد اگر بانک‌ها در پاسخ به ضمانت‌های دولتی، میزان ریسک‌پذیری‌شان را افزایش نمی‌دادند. به عبارت دیگر، اگر عامل منفعت شخصی در بازار عمل نمی‌کرد، این به اصطلاح «ناکامی بازار» به آن نوع

مشکلاتی که نخست وزیر ما و دیگران شناسایی کرده‌اند دامن نمی‌زد-- هر چند که ممکن بود به بروز مشکلات دیگری بیانجامد.

اما اگر منفعت شخصی به بروز برخی نتایج مشخص در بازارها منجر می‌شود که به اعتقاد عده‌ای علت پیدایش مشکلاتی است که دولت مردان باید در رفع آن‌ها بکوشند، آیا ما نمی‌بایست چنین بیندازیم که همان نیروهای منفعت شخصی در درون آن دسته از نظام‌های سیاسی که سعی در «تصحیح» ناکامی بازار دارند نیز هستند؟ یقیناً چنین پنداشتی به محض درک شدنش «قاعده بازی» را در بحث مربوط به مقتضی بودن دخالت دولتی بر هم می‌زند، زیرا در آن صورت ما دیگر نمی‌توانیم فرض کنیم که یک دولت خیرخواه و دانای کل قادر به ایجاد بهبودی در نتایج بازار خواهد بود. تصمیمات دولت به نوبه خود تحت تأثیر سیاستمداران، رأی‌دهندگان، دیوان‌سالاران، تنظیم‌کنندگان، و امثال ایشان است که هر یک به نوعی به دنبال منفعت شخصی خودشان هستند. شما کی دیده‌اید که رأی‌دهندگان در یک حوزه انتخابیه به خاطر بهبود وضعیت درمانی در دیگر حوزه‌های انتخابی دست به تظاهرات زنند و خواستار تعطیلی بیمارستانی در منطقه خودشان بشوند؟

منفعت شخصی عمل‌کننده در نظام سیاسی به «ناکامی دولت» می‌انجامد که به دلیل اعمال قدرت قهری توسط دولت و نیز به این دلیل که دولت (بر خلاف بازار) در معرض یک فرایند مستقیم رقابت قرار ندارد، نسبت به «ناکامی بازار» به مراتب جدی‌تر (و خطرناک‌تر) است. در یک دموکراسی نماینده‌گرا این احتمال هست که منفعت شخصی یک اقلیت بسیار کوچک به اخذ تصمیماتی بیانجامد که می‌تواند به زیان اکثریت تمام گردد. به طور مثال، یقیناً می‌شود استدلال کرد که اعضای اسکاتلندی پارلمان بریتانیا و آن دسته از نمایندگان پارلمان که مناطق حوالی «فرودگاه هیترو»^۱ را نمایندگی می‌کنند در طی سال‌های اخیر، و به دلیل نقش محوری ایشان در تعیین چگونگی ایجاد اکثریت پارلمانی، قدرت عظیمی را در پارلمان (و قوانین مصوبه) اعمال کرده‌اند.

1. Heathrow airport

اقتصاد «انتخاب عمومی» از زمانی که سلف من، «آرتور سلدون»^۱، ایده این اقتصاد را (که آن زمان «اقتصاد سیاست»^۲ نامیده می‌شد) به انگلستان معرفی کرد، راه درازی را طی کرده است. دانشکده‌های بسیاری در دانشگاه‌ها این رشته را به طور تخصصی تدریس می‌کنند و نیز نشریات علمی به آن می‌پردازند. گرچه آثار منتشر شده توسط «گوردون تالاک»^۳، «جیمز بیوکنن»^۴، و دیگران در ایجاد تحول در فضای نظری بسیار مؤثر بوده‌اند (و به طور مثال، تأثیر بسزایی در سازندگان سری برنامه‌های تلویزیونی «بله، جناب وزیر»^۵ و «بله، جناب نخست وزیر»^۶ گذاشتند)، اما اکنون اهمیت بسیار دارد که «مؤسسه امور اقتصادی»^۷ اقدام به انتشار خلاصه به‌روزشده‌ای از انضباط فکری این اقتصاد (که در دسترس طیف وسیعی از مخاطبین قرار دارد) نماید.

مقدمه عالی «ایمون باتلر»^۸ برای دانشجویان، معلمان، و شکل‌دهندگان افکار عمومی جامعه یک کتاب ایده‌آل است. این کتاب هم‌چنین برای تنظیم‌کنندگان مقررات و سیاستمدارانی سودمند است که فروتنانه خواستار تفحص در محدودیت‌های کنش دولتی هستند. این مقدمه به کاوش در سیاست دولتی اعمال منفعت شخصی در درون نظام سیاسی و تضمینات بالقوه این سیاست می‌پردازد، و بحث می‌کند که نظام‌های سیاسی چگونه می‌توانند طراحی شوند تا به ایجاد تعادل درست بین کنش دولتی و خویشترداری بیانجامند. کتاب هم‌چنین به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه تصمیم‌گیری دولتی خواهد توانست به حوزه‌هایی محدود گردد که کنش جمعی در آن‌ها مطلوب هستند.

بسیار حیاتی است که این موضوعات بهتر درک شوند تا شاید بتوانیم در دولت‌ها و نظام‌های سیاسی بهتر طراحی شده، شاهد تواضع و فروتنی بیشتری باشیم. موضوعات طرح شده در این مقدمه، به طور مثال، به مباحث مربوط به واگذاری اختیارات به اسکانند، و بحث

1. Arthur Seldon

2. *The Economics of Politics*

3. Gordon Tullock

4. James Buchanan

5. *Yes, Minister*

6. *Yes, Prime Minister*

7. IEA (Institute of Economic Affairs)

8. Eamonn Butler

واگذاری‌های مالیاتی به اسکاتلند بر اساس توافق جاری، ربط پیدا می‌کنند. این موضوعات هم‌چنین به میزان زیادی به بحث‌هایی که بر سر حاکمیت اتحادیه اروپا در جریان است مربوط می‌شوند. امید است که این مقدمه به ترویج درک گسترده‌تری از ماهیت فرایندهایی بیانجامد که در درون دستگاه دولت رخ می‌دهند و این درک به نوبه خود باعث کاهش احتمال تشکیل دولت‌هایی شود که «ناکامی بازار» را در همه جا مشاهده می‌کنند، اما هیچ درک متناسبی در باره توان دولت در تصحیح این ناکامی ندارند.

مقدمه ایمون باتلر افاضه عالی و ارزشمندی است در توضیح این موضوع شدیداً بغرنج به مخاطبینی گسترده‌تر و «مؤسسه امور اقتصادی» با خشنودی اقدام به چاپ و انتشار آن نموده است.

فیلیپ بوث

مدیر برنامه و ویراستاری، مؤسسه امور اقتصادی

پروفسور بیمه و مدیریت ریسک

مکتب اقتصادی کاس

ژانویه ۲۰۱۲